

Strategia sectorială de cheltuieli în contextul CBTM 2024-2026 pe sectorul *transport și infrastructura drumurilor*

A. Contextul de politici și linia de bază a cheltuielilor

I. Situația curentă în sectoare

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale gestionează sistemul de transport care este unul din cele mai vaste și importante ramuri din sectorul real, care poate conduce la o creștere economică a țării, prin dezvoltarea: transportului rutier, transportului feroviar, transportului naval, transportului aerian, infrastructurii necesare funcționării acestora, inclusiv drumurilor și siguranței rutiere.

Sectorul: Infrastructura drumurilor

Rețeaua de drumuri publice din Republica Moldova constituie 10 743 km, inclusiv 5 951 km - drumuri naționale și 3 708 km drumuri locale. Rețeaua drumurilor cu o lungimea de cca. 1 200 km sunt gestionate de către administrația publică locală din stânga râului Nistru.

Drumurile locale (*de interes raional*) au fost transmise în gestiunea autorităților publice locale de nivelul al doilea conform pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.1468/2016 privind aprobarea listelor drumurilor publice naționale și locale din Republica Moldova. Astfel, finanțarea acestora asigurându-se din Fondul rutier în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați conform prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr.720/1996 fondului rutier, publicată (Monitorul Oficial, 2010, nr. 247-251, art. 753).

E de menționat faptul că din cei 5 951 km de drumuri naționale din rețeaua rutieră, circa 4762 km sunt cu îmbrăcăminte rutieră permanentă și semipermanentă, (*beton asfaltic, beton de ciment, mixturi bituminoase executate în situ*), ceea ce constituie 80 % din drumurile naționale, iar circa 1 189 km de drumuri sunt cu îmbrăcăminte din pietriș.

Conform prevederilor Strategiei de transport și logistică pe anii 2013-2022 (STL), aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 827/2013, principalul document strategic de dezvoltare a ramurii, pentru întreținerea corespunzătoare a drumurilor publice a fost calculată suma necesară anuală a Fondului rutier, având ca scop atingerea obiectivului de asigurare a reabilitării, modernizării, reparației și întreținerii corespunzătoare a tuturor drumurilor publice către anul 2022 și aducerea acestora (9 611 km de drumuri) în stare bună și anume:

Anul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Alocația conform STL	1245	1346	1500	1650	1815	1995	2195	2415	2655	2920	19736
Alocații de facto	1225	1340	766	1000	1429	1422	1412	2300	2095	2032	12989
Diferența	-20	-6	-734	-650	-386	-573	-783	-115	-560	-888	-4715

mln. lei

Examinând statistica finanțării se observă că începând cu anul 2015 volumul alocărilor a fost în mediu mai mic de 50% din cel necesar, cuantumul alocărilor fiind respectat numai în anii 2013 și 2014.

Astfel, pe parcursul ultimilor ani întreținerea drumurilor a fost subfinanțată cu circa 4,7 miliarde lei, ceea ce în comun cu efectul cumulativ al inacțiunilor de conservare a infrastructurii, majorează, conform estimărilor această sumă la peste 8 miliarde lei, excluzând beneficiul ratat în economie de peste 5 miliarde lei, însumând o pierdere la moment de peste 13 miliarde lei.

Subfinanțarea sectorului a condus la degradarea treptată a rețelei drumurilor, la nivel de rețea majorându-se ponderea drumurilor în stare rea și foarte rea.

Anul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stare bună și mediocră	46%	53%	58%	56%	54%	53%	45%	44%	49%	55,24%
Stare rea și foarte rea	54%	47%	42%	44%	46%	47%	55%	56%	51%	44,76%

Examinând datele statistice, se observă o creștere aparentă a drumurilor în stare bună și mediocră ceea ce se datorează finalizării în anul 2022 a lucrărilor de reabilitare a 300 km de drumuri naționale finanțate din surse externe, dar în general numărul de drumuri în stare mediocră și rea sa majorat, ceea ce confirmă subfinanțarea întreținerii curente și periodice a drumurilor.

Sectorul: Transport rutier

Sectorul transportului rutier este dominat de întreprinderi private și este considerat un sector sigur și eficient. Actualmente, pe piața transporturilor rutiere activează **3538** agenți economici, cu **161** agenți economici mai mulți față de anul 2022, care prestează servicii de transport rutier de mărfuri și persoane pe direcții naționale și internaționale, dintre care:

- 2639 operatori de transport rutier desfășoară activitate transport rutier de mărfuri, care dețin circa 17 886 unități de transport (u.t), corespund cerințelor, după cum urmează: Euro 0 – 4906 u.t. ; Euro II –23601 u.t.; Euro – III 1785 u.t.; Euro IV – u.t.; Euro V – 4917 u.t., Euro VI – 2127 u.t.;
- 737 operatori de transport rutier prestează servicii de transport rutier de persoane prin servicii ocazionale/regulate, care dețin circa 6 190 autocare, dintre care: 10% - până la 10 ani vechime, 37% - de la 10 ani până la 20 ani vechime, 35,5% - de la 20 ani până la 30 ani vechime, 7% - de la 20 ani până la 30 ani vechime și 0,5% - de la 30 ani până la 40 ani vechime;
- 238 operatori de transport rutier prestează servicii de transport rutier de persoane în regim de taxi, care dețin, circa 4836 autoturisme, dintre care 50% - până la 10 ani vechime, 40% - de la 10 ani până la 15 ani vechime și 10% - peste 15 ani.

Accesul populației la servicii de transport rutier este realizat prin intermediul celor 426 rute /495 curse internaționale și 1652 rute /5374 curse naționale, dintre care: 963 rute /2695 curse în trafic internațional și 674 rute /2679 curse în trafic rațional.

În sector se identifică problema parcului învechit de vehicule antrenate în transportul de persoane, care are impact major asupra siguranței rutiere, se menține problema fenomenului transportului ilicit de persoane și mărfuri și autovehicule cu depășirea dimensiunilor admise.

Referitor la activitățile conexe transportului rutier, pe teritoriul țării activează 111 de stații de inspecție tehnică autorizate, 739 agenți economici de desfășoară activități de autoservice, 6 agenți economici ce desfășoară activitate de montare, reparare și verificare a tahografelor și a limitatoarelor de viteză, 1 (unul) agent economic ce desfășoară activitatea de cântărire a vehiculelor rutiere în vederea eliberării certificatului internațional de cântărire a vehiculului rutier și 10 agenți economici ce desfășoară activitate de autogară, dintre care un agent economic are 31 filiale pe întreg teritoriul țării. Activitățile menționate nu sunt reglementate suficient de legislația în vigoare în vederea desfășurării și monitorizării activităților menționate.

Totodată, pregătirea profesională în domeniul transportului rutier și activităților conexe este asigurată de 12 de centre de instruire, perfecționare și atestare profesională și Agenția doar participă, după posibilitate, la examinările personalului instruit. Pentru ridicarea calității și a nivelului de siguranță a serviciilor prestate în domeniul transportului rutier este necesară dezvoltarea unei platforme de atestare a cadrelor din domeniul transporturilor rutiere și serviciilor conexe, pentru care certificatele de competență profesională sunt eliberate de Agenție.

Actualmente, prioritatea majoră a sectorului este crearea unui sistem de transport rutier eficient, durabil și sigur, conform standardelor europene de calitate și în acest scop, a fost aprobat Conceptul tehnic privind Sistemul de Management Integrat în domeniul transportului rutier (SMI), prin HG nr.126/2020SMI, care include subsistemele: „e-Autorizație transport”, „e-Bilet”, „Monitorizare GPS”, „Autotest”, “Analiză și generare rapoarte”. Implementarea SMI va oferi posibilitatea

standardizării proceselor de business, va fi transparent procesul de eliberare a actelor permise în timp redus, va facilita gestionarea riscurilor și va crea premise necesare pentru dezvoltarea monitorizării din oficiu și va conduce la diminuarea ponderii traficului ilicit de călători în transportul rutier public și sporirea accesului populației la servicii de transport rutier calitative și sigure.

Sectorul: Transportul naval

Pe parcursul anilor 2024 - 2026, din resursele destinate transportului naval urmează a fi efectuată finanțarea activității Agenției Navale a Republicii Moldova, Î.S. "Portul Fluvial Ungheni" și Î.S. "Bacul Molovata".

Dinamica dezvoltării transportului naval pe plan internațional, obținerea de către Republicii Moldova a statului de stat candidat al UE, precum și necesitatea implementării prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și transpunerii regulamentelor și directivelor UE în domeniul transportului maritim și transportului naval intern, impune crearea și asigurarea unui mecanism instituțional eficient. Astfel, Agenției Navale a Republicii Moldova (ANRM) i-au fost atribuite funcțiile de supraveghere a siguranței navigației pe căile navigabile interne și în raza portuară conform Hotărârii Guvernului nr.706/2018, funcții de control conform prevederilor Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor, Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și Legii nr.7/2016 privind supravegherea pieței, în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare.

Pentru realizarea eficientă a funcțiilor și atribuțiilor ce îi revin, ANRM trebuie să dispună de personal suficient și calificat, și anume: inspectori ai statului de pavilion și statului port, inspectori pentru managementul siguranței, inspectori pentru securitatea facilităților portuare și securității la bordul navelor, inspectori de certificare a navelor, arhitecți navali, etc. Astfel, în contextul celor enunțate și în scopul implementării recomandărilor proiectului de asistență tehnică în domeniul transporturilor "Suport pentru reforma domeniului transporturilor în Republica Moldova" și experților Agenției Europene pentru Siguranța Maritimă (EMSA), se impune necesitatea revizuirii organigramei (prin crearea unor noi subdiviziuni) și majorarea efectivului- limită al ANRM.

În contextul auditului Organizației Maritime Internaționale (IMO) în Republica Moldova, planificat pentru luna aprilie 2023, și a acțiunilor ce urmează a fi întreprinse după desfășurarea acestuia, se impune necesitatea transpunerii în legislația națională a convențiilor, rezoluțiilor, amendamentelor IMO precum și ultimelor directive și regulamente UE în domeniul transportului naval adoptate, inclusiv elaborarea și adoptarea Strategiei Maritime (care va prevedea implementarea instrumentelor IMO), a Strategiei de dezvoltare în domeniul transportului naval intern (care va prevedea implementarea recomandărilor Comisiei Dunării și rezoluțiilor ONU) și hotărârii de Guvern privind îndepărtarea epavelor și navelor abandonate pe căile navigabile interne.

Republica Moldova și-a asigurat ieșirea la Marea Neagră, prin segmentul maritim al fluviului Dunărea (km 132,7-133.4), unde pe parcursul ultimelor 2 decenii a construit și dezvoltat Complexul Portuar Giurgiulești, care este compus din Portul de pasageri și mărfuri Giurgiulești (administrat de către Î.S. "Portul Fluvial Ungheni") și Portul Internațional Liber Giurgiulești (gestionat de ÎCS "Danube Logistics" SRL).

Un aspect important este crearea condițiilor pentru creșterea numărului de nave care fac escală în Complexul Portuar Giurgiulești și alte porturi/cheiuri din Republica Moldova, și dezvoltarea rețelelor logistice de conexiunea transportului terestru cu cel naval și a transportului fluvial cu cel maritim. Pentru atingerea acestor obiective este necesară:

- a) revizuirea conceptului actual de administrare a porturilor și căilor navigabile interioare;
- b) modernizarea și dezvoltarea infrastructurii portuare;
- c) revitalizarea transportului naval pe fluviul Nistru și râul Prut, prin crearea condițiilor pentru navigația în siguranță și amenajarea infrastructurii necesare;
- d) modernizarea infrastructurii de transport naval pentru exploatarea în siguranță a mijloacelor plutitoare (Î.S. "Bacul Molovata").

Î.S. "Bacul Molovata" prestează servicii regulate de transport naval, rolul acesteia fiind unul strategic, deoarece asigură legătura între ambele maluri ale fluviului Nistru, în regiunea localităților Molovata-Molovata Nouă, Cocieri, Corjova. Prin urmare, asigurarea funcționalității și mentenanța unităților plutitoare este un obiectiv de maximă importanță cu impact direct asupra cetățenilor care locuiesc pe malul stâng al fluviului Nistru.

Totodată, tehnica la întreprinderile de stat din domeniul transportului naval (Î.S. Bacul Molovata, Î.S. Portul Fluvial Ungheni) este depășită (uzată și moral învechită) și prezintă pericol pentru viața oamenilor, siguranța navigației, integritatea mărfurilor, bunurilor transportate, și mediul înconjurător.

Astfel, este necesară procurarea unităților plutitoare în stare bună de navigabilitate pentru transportul de mărfuri și pasageri, precum și pentru remorcarea navelor la intrarea/ieșirea în siguranță a acestora în/din porturile/cheiurile din Republica Moldova, a echipamentelor necesare pentru reabilitarea/menținerea șenalului navigabil și altor suprafețe acvatice navigabile, dar și pentru preluarea deșeurilor și apelor reziduale de la nave.

Sectorul: Transportul feroviar

Transportul feroviar asigură mobilitatea în spațiul național și internațional a mărfurilor și pasagerilor într-un mod sustenabil.

Conform situației din ultimii 5 ani, sectorul feroviar realizează cca 15 % din fluxul total de mărfuri transportate și cca un 1% din fluxul total de pasageri transportați, înregistrând o scădere continuă. Tendința în descreștere a acestor indicatori se explică prin lipsa cadrului de finanțare a infrastructurii feroviare și serviciilor de transport public de pasageri, care să susțină creșterea calității serviciilor.

Pentru creșterea fluxurilor de mărfuri și pasageri și pentru o distribuire mai corectă a acestor fluxuri între diferite tipuri de transport, cu asigurarea unui impact cât mai redus asupra mediului ambiant, este imperativ de asigurat o creștere a nivelului competitivității transportului feroviar contribuind astfel la modificarea balanței modale în favoarea acestuia.

Impactul războiului din Ucraina care a dus la reorientarea lanțurilor logistice în regiune reprezintă o provocare și pentru transportul feroviar național. Astfel, creșterea traficului feroviar pe axa nord-sud a țării a reliefat starea acută a infrastructurii feroviare și insuficiența de material rulant. În rezultat, fluxul enorm de mărfuri din Ucraina care a tranzitat și Republica Moldova s-a orientat spre calea rutieră rezultând în congestia infrastructurii la traversarea frontierelor și o creștere a transportului. Dezvoltarea siguranței feroviare necesită crearea Autorității Feroviare, care va contribui, de asemenea, la armonizarea transportului feroviar cu standardele europene. Realizarea agendei investiționale necesită o fortificare a capacității instituționale la nivelul ministerului și susținerea stabilității sectorului prin finanțarea multianuală a infrastructurii feroviare și a transportului de pasageri. Acestea reprezintă acțiuni de bază pentru reforma sectorului feroviar inițiată în baza Hotărârii Guvernului nr.1042/2017.

Sectorul: Transport aerian

Transportul aerian pe parcursul anului 2022 a fost influențat de consecințele războiului din Ucraina, închiderea spațiului aerian al țării pentru o perioadă de cca. o luna (23 februarie – 24 martie) redeschiderea parțială a spațiului aerian, închiderea spațiului aerian al Ucrainei și imposibilitatea survolului fără escală asupra Republicii Moldova, creșterea numărului de pasageri transportați de la cca. 1.8 mil în anul 2021 la cca. 2.3 mil în anul 2022, datorită fluxului de pasageri din Ucraina.

Ca obiectiv strategic, liberalizarea pieței aviatice și armonizarea cadrului regulator în aviația civilă cu reglementările Uniunii Europene, va conduce la acordarea serviciilor calitative în transportul aerian de pasageri și mărfuri la un cost acceptabil pentru societate și întreprinzători prin dezvoltarea sectorului aviației civile, crearea unui mediu de piață competitiv și asigurarea securității în conformitate cu standardele internaționale.

Pentru realizarea acestor obiective este necesară alocarea mijloacelor financiare pentru implementarea Acordului privind Spațiul Aerian Comun, fortificarea capacității instituționale a instituțiilor publice responsabile pentru siguranța zborurilor și securității aeronautice. Acest fapt va permite Republicii Moldova să beneficieze de oportunitățile pieței europene a aviației civile, pentru impulsivitatea dezvoltării aviației civile în țară.

În urma executării acțiunilor menționate, Republica Moldova va beneficia de un cadru normativ la standardele UE, ceea ce va rezulta prin sporirea siguranței zborurilor, competiției loiale și minimizarea costurilor pentru cetățenii Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2022, în domeniul transportului aerian au fost efectuate unele modificări în cadrul organizării și funcționării Autorității Aeronautice Civile (AAC) cu scopul de a spori capacitatea instituțională, în limitele bugetului aprobat.

II. Provocările majore cu care se confruntă sectoarele

Infrastructura drumurilor

1. Cadrul normativ din domeniul administrării drumurilor ambiguu;
2. Lipsa durabilității finanțării și predictibilității volumului alocațiilor destinate întreținerii drumurilor;
3. Finanțare insuficientă a subprogramului dezvoltarea drumurilor în comparație cu viteza de degradare a drumurilor;
5. Gradul de uzură înalt al echipamentului, utilajului și tehnicii necesare pentru întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice;
6. Implementarea parțială a prevederilor cadrului legislativ existent din domeniul drumurilor și siguranței rutiere;
7. Lipsa Autorității responsabile pentru siguranța rutieră;
8. Lipsa unui sistem unic interactiv de monitorizarea a traficului rutier;
9. Executarea întârziată a prevederilor contractelor de reabilitare a drumurilor publice;
10. Situația accidentală precară pe drumurile publice.

Transport rutier

1. Insuficiența mijloacelor pentru efectuarea auditului de siguranță rutieră;
2. Lipsa resurselor pentru implementarea unui sistem de management a transporturilor rutiere eficiente și sigure, conform standardelor europene de calitate și siguranță;
3. Accesul limitat al populației la serviciile de transport rutier calitative și sigure;
4. Lipsa personalului pentru ajustarea cadrului normativ la rigorile UE și cele internaționale în domeniu;
5. Capacități limitate în monitorizarea și controlul activităților din domeniul transporturilor rutiere și serviciilor conexe;
6. Parc auto învechit antrenat la deservirea serviciilor regulate.

Transport naval

1. Lipsa conceptelor de administrare eficientă a porturilor, de dezvoltare a infrastructurii portuare, și a căilor navigabile interne;
2. Cadrul legislativ lacunar de transpunere a convențiilor și rezoluțiilor internaționale din domeniul naval, a regulamentelor și directivelor UE;
3. Cadrul normativ lacunar în materie de reglementare a activității de întreprinzător în domeniul transportului naval și a supravegherii pieței;
4. Insuficiența/fluctuația cadrelor calificate în domeniul transportului naval care participă la elaborarea documentelor de politici în domeniul transportului naval;
5. Insuficiența/fluctuația cadrelor calificate din cadrul Agenției Navale a Republicii Moldova;
6. Lipsa unor planuri de intervenție și specialiști de investigație în caz de accidente, sinistre, naufragii, poluării mediului;
7. Controlul insuficient a respectării legislației în domeniul transportului naval cauzat de cadrul normativ insuficient, lipsa personalului calificat necesar și dotarea logistică slabă a acestuia;
8. Lipsa sistemului eficient de informare, monitorizare și dirijare a traficului în porturi și pe căile navigabile interne;
9. Lipsa facilităților portuare pentru recepționarea deșeurilor, apelor reziduale de la bordul navelor;
10. Degradarea totală a infrastructurii căilor navigabile interne;
11. Insuficiența unităților de transport naval pentru transportarea pasagerilor și mărfurilor, precum și a echipamentelor, utilajelor și resurselor financiare necesare pentru reabilitarea/menținerea navigabilității pe căile și suprafețele acvatice navigabile interne.

Transport feroviar

1. Lipsa unei Strategii de mobilitate corelată cu situația actuală în domeniu;
2. Complexitatea procesului de reformare a sectorului feroviar;
3. Resurse insuficiente pentru implementarea Concepției de restructurare a sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”;
4. Resurse insuficiente pentru reabilitarea și modernizarea Î.S. „Calea Ferată din Moldova”;
5. Cadrul normativ învechit, care necesită armonizare cu cel european;
6. Standardele de siguranță nu corespund celor europene;
7. Lipsa organului de siguranță feroviară;
8. Lipsa organului de investigare a accidentelor și incidentelor;
9. Lipsa organului de supraveghere a pieței serviciilor feroviare;
10. Capital propriu al Î.S. „Calea Ferată din Moldova” insuficient;
11. Operarea serviciilor de interes economic general neprofitabile;
12. Uzura accentuată a materialului rulant feroviar;
13. Degradarea avansată a infrastructurii feroviare;
14. Insuficiența de resurse umane de înaltă calificare din cauza salarizării necompetitive.

Transport aerian

1. Lipsa unui sistem informațional care ar digitaliza procesele de inspecție în materie de siguranță și securitate aeronautică;
2. Lipsa proceselor de management aferente implementării Programului național de siguranță a zborurilor la nivel de fiecare structură implicată în reglementarea și supravegherea siguranței aviației civile;
3. Lipsa infrastructurii aeroportuare regionale în vederea gestionării traficului internațional de pasageri;
4. Lipsa unui sediu propriu afectează grav independența AAC, fiind dependenți de agenții aeronautici;
5. Finanțarea insuficientă pentru remunerarea muncii a personalului operațional de ramură reprezintă un risc major în atragerea personalului navigant în domeniul aviației civile.

III. Prioritățile de bază ale sectoarelor pentru perioada anilor 2024-2026

Sectorul Transport:

Prioritatea 1: Creșterea competitivității transportului feroviar

Indicatorul 1: Implementarea mecanismelor de finanțare pentru întreținerea infrastructurii feroviare și a serviciilor de transport feroviar de călători;

Indicatorul 2: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare;

Indicatorul 3: Renovarea parcului de material rulant feroviar și a mașinilor de mentenanță a infrastructurii feroviare;

Indicatorul 4: Creșterea cotei de piață a transportului de marfă și pasageri, către anul 2026: 20% din traficul total de transport marfă 2% din traficul total de transport pasageri;

Indicatorul 5: Crearea Autorității Feroviare responsabile de menținerea și dezvoltarea siguranței feroviare;

Indicatorul 6: Realizarea planului de acțiuni pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova”.

Prioritatea 2: Dezvoltarea durabilă a ramurii aviației civile în condițiile siguranței zborurilor, securității aeronautice și calității serviciilor prestate

Indicatorul 1: 44 agenți aeronautici certificați și supravegherea condițiilor de certificare a acestora;

Indicatorul 2: 50 acte normative de implementare la nivel național a acquis-ului Comunitar și a prevederilor Anexelor la Convenția privind aviația civilă internațională;

Indicatorul 3: Peste 500 de audituri externe în domeniul aviației civile;

Indicatorul 4: Implementarea politicii de modernizare a serviciilor guvernamentale și de e-Transformare a guvernării;

Indicatorul 5: Elaborarea Studiului de fezabilitate privind reabilitarea aeroporturilor regionale.

Prioritatea 3: Dezvoltarea transportului naval

Indicatorul 1: Elaborarea și aprobarea cadrului normativ de reglementare a administrării porturilor și căilor navigabile interne, și cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător în domeniul transportului naval;

Indicatorul 2: Îmbunătățirea cadrului normativ existent și continua dezvoltare a acestuia, prin aprobarea politicilor noi de implementare a legislației comunitare și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Indicatorul 3: Consolidarea capacităților instituționale ale ANRM, prin revizuirea organigramei și majorarea efectivului-limită al ANRM;

Indicatorul 4: Evaluarea situației existente a parametrilor căilor navigabile interne și efectuarea lucrărilor de restabilire/mentenare a navigabilității pe sectoarele prioritare;

Indicatorul 5: Modernizarea flotei și tehnicii specializate.

Prioritatea 4: Crearea unui sistem de transport rutier eficient și sigur, conform standardelor europene de calitate și siguranță

Indicatorul 1: Crearea Centrului de monitorizare a Sistemului de Management Integrat al ANTA;

Indicatorul 2: Dezvoltarea, implementarea SIA „Analiză și generare rapoarte” și mentenanța acestuia;

Indicatorul 3: Dezvoltarea, implementarea SIA „Autotest” și mentenanța acestuia;

Indicatorul 4: Asigurarea cadrului instituțional în vederea pregătirii cadrelor în domeniul siguranței rutiere;

Indicatorul 5: Consolidarea capacităților logistice a activităților de control;

Indicatorul 6: Crearea Centrului unic de atestare profesională, în cadrul ANTA, ca urmare a frecventării cursurilor;

Indicatorul 7: Digitalizarea eliberării autorizațiilor multilaterale pentru efectuarea transportului rutier internațional de mărfuri.

Prioritatea 5: Asigurarea accesului populației la servicii de transport rutier calitative și sigure

Indicatorul 1: Dezvoltarea, implementarea SIA „e-Bilet” și mentenanța acestuia;

Indicatorul 2: Dezvoltarea, implementarea SIA „Registrul rutelor” și mentenanța acestuia;

Indicatorul 3: Dezvoltarea, implementarea SIA „Monitorizare GPS” și mentenanța acestuia;

Indicatorul 4: Crearea Centrului de comunicare în domeniul transportului rutier și activităților conexe;

Indicatorul 5: Digitalizarea eliberării autorizației speciale de transport pentru depășirea masei totale admise, a maselor maxime admise pe axe și/sau a dimensiunilor maxime admise a transportului rutier de mărfuri;

Indicatorul 6: Stimularea reînnoirii parcului de vehicule antrenat la efectuarea transportului de persoane prin servicii regulate.

Prioritatea 6: Asigurarea dezvoltării și implementării politicii naționale durabile în domeniul transporturilor și infrastructurii rutiere (strategia de mobilitate)

Indicatorul 1: Strategia de mobilitate aprobată;

Indicatorul 2: Ședințe mixte, bilaterale și reuniuni organizate;

Indicatorul 3: Acorduri internaționale în domeniul transportului rutier internațional semnate.

Sectorul: Infrastructura drumurilor

Prioritatea 1. Asigurarea dezvoltării și implementării politicii naționale durabile în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor

Indicatorul 1: Dezvoltarea cadrului legal pentru implementarea noilor tehnologii sustenabile în domeniul transporturilor și infrastructurii;

Indicatorul 2: Instituțiile subordonate reorganizate, în vederea atingerii scopurilor trasate;

Indicatorul 3: Monitorizarea politicilor naționale și internaționale în domeniul transporturilor și infrastructurii drumurilor în scopul implementării acestora în corespundere cu indicatorii și țintele stabilite.

Prioritatea 2. Dezvoltarea și menținerea infrastructurii drumurilor publice în condiții de siguranță și confort

Indicatorul 1: Diminuarea în anul 2030 a numărului de accidente rutiere cu 50% în comparație cu anul 2020;

Indicatorul 2: Diminuarea cu 10 % a drumurilor publice „rele” și „foarte rele” în anul 2030;

Indicatorul 3: Creșterea cu 8% a drumurilor naționale îmbunătățite și transferate la categoria de drumuri în stare „bună” și „foarte bună” până în anul 2030.

Prioritatea 3. Monitorizarea implementării politicii privind siguranța rutieră

Indicatorul 1: Auditul siguranței rutiere la nivel național implementat;

Indicatorul 2: Crearea sistemului de monitorizare și control a traficului rutier, 2023-2025;

Indicatorul 3: Asigurarea cadrului instituțional, în vederea pregătirii cadrelor în domeniul siguranței rutiere.

Tabelul 1: Repartizarea liniei de bază de cheltuieli pe programe/subprograme și pe bugete pe sectorul *transport și infrastructura drumurilor*
mii lei

Denumirea	Cod P1P2	2022 executat	CBTM 2023-2025			Aprobat buget	CBTM 2024-2026		
			2023	2024	2025	2023	2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Program 64 „Dezvoltarea transporturilor”									
Subprogram „Dezvoltarea drumurilor”	6402	3 636 655,25	2 836 718,4	1 860 248,4	1 669 100,4	3 060 824,4	3 806 148,4	5 182 748,4	5 269 148,4
Subprogram „Dezvoltarea transportului naval”	6403	13,639,8	19 709,3	19 709,3	19 709,3	15 876,1	15 876,1	15 876,1	15 876,1
Subprogram „Dezvoltarea transportului auto”	6404	55 841,5	44 673,10	44 673,10	44 673,10	47 032,2	47 032,2	47 032,2	47 032,2
Subprogram „Dezvoltarea transportului feroviar”	6405	100,0	7 414,0	6 339,0	5 214,0	7 254,0	7 200,0	6 150,0	5 060,0
Subprogram „Dezvoltarea transportului aerian”	6406	59 400,6	63 459,3	63 459,3	63 459,3	64 077,7	64 077,7	64 077,7	64 077,7
Total pe sector		3 765 637,15	2 973 061,20	1 941 516,20	1 803 243,20	3 195 064,4	3 940 334,40	5 315 884,40	5 401 194,40
<i>Finanțat de la:</i>									
Bugetul de stat									
inclusiv: pe APC din cadrul sectorului *									
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale									
Ministerul ...X									
Bugetele locale									
inclusiv transferuri									
BASS									
inclusiv transferuri									
FAOAM									
inclusiv transferuri									

B. Măsurile de politici din cadrul sectorului**B.1. Măsurile politice în curs de desfășurare care au acoperire financiară****Tabelul 2 : Principalele acțiuni/măsurile de politică din sector care au acoperire financiară (incluse în linia de bază) pe programe/subprograme pe sectorul transport și infrastructura drumurilor**

mii lei

Indicatorii	Documentul de referință	2022 executat	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
			2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Program 64: Dezvoltarea transporturilor									
<i>Subprogram 6402 „Dezvoltarea drumurilor”</i>									
Costul TOTAL		3 636 655,25	2 836 718,4	1 860 248,4	1 669 100,4	3 060 824,4	3 806 148,4	5 182 748,4	5 269 148,4
dintre care:									
Acțiunea 1: Gospodăria drumurilor (<i>Fondul rutier - ASD</i>) (Activitatea 00395)	Hotărârea Guvernului nr.827/2013; Legea fondului rutier nr.720/1996; Legea 509/1995 drumurilor	1 617 905,35	1 485 348,4	1 485 348,4	1 485 348,4	1 485 348,4	1 740 748,4	2 034 348,4	2 362 148,4
Acțiunea 2: Proiect „Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor” (ASD) (Proiect 70024)	Hotărârea Guvernului nr.827/2013; Legea fondului rutier nr.720/1996; Legea 509/1995 drumurilor	1 685 984,8	1 199 880,0	369 900,0	178 752,0	1 167 276,0	1 305 400,0	1 853 000,0	1 665 000,0
Acțiunea 3: Proiect „Îmbunătățirea drumurilor locale” (ASD) (Proiect 70126)	Hotărârea Guvernului nr.827/2013; Legea fondului rutier nr.720/1996; Legea 509/1995 drumurilor	331 755,1	146 490,0	0,0	0,0	408 200,0	760 000,0	1 295 400,0	1 242 000,0
Acțiunea 4: Asigurarea siguranței rutiere (<i>Fondul pentru siguranță rutieră</i>)	Legea nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier; Strategia națională pentru siguranță rutieră Hotărârea Guvernului nr.1214/2010	1 010,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Subprogram 6403: „Dezvoltarea transportului naval”</i>									
Costul TOTAL		13,639,8	19 709,3	19 709,3	19 709,3	15 876,1	15 876,1	15 876,1	15 876,1
dintre care:									
Acțiunea 1: Asigurarea și implementarea documentelor de politici publice și strategiilor naționale de dezvoltare în domeniul transportului naval (ANRM) (Activitatea 00397)	HG nr. 706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova; Legea nr. 599/1999 pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova; HG nr. 855/2007 cu privire la aprobarea Regulilor de înregistrare a	8 779,2	13 667,3	13 667,3	13 667,3	9 716,1	9 716,1	9 716,1	9 716,1

	navelor maritime în Republica Moldova;								
Acțiunea 2: Susținerea activității IS "Bacul Molovata" (Activitatea 00396)	Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova	4 860,6	4 042,0	4 042,0	4 042,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0	5 160,0
Acțiunea 3: Construcția debarcaderelor pe ambele maluri ale r. Nistru (IS "Bacul Molovata") (Activitatea 00396)	Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova	0,0	2 000,0	2 000,0	2 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
Subprogram 6404: "Dezvoltarea transportului rutier"									
Costul TOTAL		55 841,5	44 673,10	44 673,10	44 673,10	47 032,2	47 032,2	47 032,2	47 032,2
dintre care:									
Acțiunea 1: Susținerea activității Agenției Naționale Transport Auto și modernizarea serviciilor publice (Activitatea 00155)	HG nr.151/2022 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale Transport Auto Codul transporturilor rutiere nr.150/2014	55 841,5	44 673,10	44 673,10	44 673,10	47 032,2	47 032,2	47 032,2	47 032,2
Subprogram 6405: "Dezvoltarea transportului feroviar"									
Costul TOTAL		100,0	7 414,0	6 339,0	5 214,0	7 254,0	7 200,0	6 150,0	5 060,0
dintre care:									
Acțiunea 1: Proiectul de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare (Proiect 70124) (surse din grant)	Acord de Grant BERD (EMIS) nr. 44085 Acord de Grant C31530/CEI2-2013-07-11 Acord de Grant C32859/EBSF-2013-07-140 Acord de împrumut BERD nr.44085 Contract de finanțare BEI nr.84909	59,5 110 790,7 -110 790,7	2 200,0 305 536,0 -305 536,0	1 125,0 1 125,0 -1 125,0	0,0 10401,6 (0)	2 140,0 363 158,3 -363 158,3	2 140,0 551 903,4 -176 204,9	1 090,0 493028,8 (-1 090,0)	0,0 246514,4 (0,0)
Acțiunea 2 Asigurarea beneficiarilor de înlesniri (subvenții) (veterani) cu transport feroviar gratuit (CFM) (Activitatea 00157)	Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani	40,5	214,0	214,0	214,0	114,0	60,0	60,0	60,0
Acțiunea 3 Crearea Autorității Feroviare și asigurarea funcționalității (MIDR) (Activitatea 00157)	Codul transportului feroviar nr. 19/2022	0,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
Subprogram 6406: "Dezvoltarea transportului aerian"									
Costul TOTAL		59 400,6	63 459,3	63 459,3	63 459,3	64 077,7	64 077,7	64 077,7	64 077,7
dintre care:									

Acțiunea 1 Asigurarea implementării și realizării politicilor în domeniul transportului aerian (AAC) (Activitatea 00158)	HG nr. 133/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 Legea nr.140/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014	59 400,6	63 459,3	63 459,3	63 459,3	64 077,7	64 077,7	64 077,7	64 077,7	
TOTAL pe sector		3 765 637,15	2 973 061,20	1 941 516,20	1 803 243,20	3 195 064,4	3 940 334,40	5 315 884,40	5 401 194,40	

B.2. Măsurile politice – în curs de desfășurare care nu au fost reflectate în linia de bază de cheltuieli

Tabelul 3: Principalele acțiuni/măsurile de politică din sector care nu au fost reflectate în limitele de cheltuieli pe programe/subprograme pe sectorul transport și infrastructura drumurilor

mii lei

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea PIP2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
B.2.1 Masurile/acțiunile din programele/strategiile naționale - aprobate prin actele legislative/normative													
1.	Acțiunea 1: Reparația și întreținerea drumurilor naționale (Fondul rutier, conform angajamentelor BERD, BEI și STL 2013-2022) (Activitatea 00395)	Subprogram 6402 „Dezvoltarea drumurilor”	Strategia transport și logistică, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.827 din 28.10.2013 Legea nr. 720 din 02.02.1996 fondului rutier	2013-2022	19 736 000,0	12 989 000,0	859 000,0	1 094 000,0	1 351 000,0	1 485 348,4	1 471 252,0	1 497 651,0	1 523 052,0
2.	Acțiunea 2: Asigurarea siguranței rutiere (Fondul pentru siguranță rutieră)	Subprogram 6402 „Dezvoltarea drumurilor”	Legea nr.131/2007 privind siguranța traficului rutier; Strategia națională pentru siguranță rutieră HG nr. 1214/2010	2010-2020	65 000,0	5 000,0	15 000,0	20 000,0	30 000,0	0,0	30 000,0	40 000,0	50 000,0
3.	Acțiunea 3: Susținerea de stat a activității Î.S. ”Portul Fluvial Ungheni”	Subprogram 6403 „Dezvoltarea transportului naval”	Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova; Ordinul MADRM nr.84/90/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de coordonare a efectuării și supravegherii lucrărilor de menținere a șenalului navigabil intern al RM	2023	1 087,1	0,0	1087,1	1087,1	1087,1	0,0	1 500,0	1 500,0	1 500,0
4.	Acțiunea 4 Reparația capital a pontonului de acostare Î. S ”Bacu Molovata”	Subprogram 6403 „Dezvoltarea transportului naval”	Legea nr. 176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova	2024	636,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	636,0	0,0	0,0
5.	Acțiunea 5: Achiziționarea unităților de transport pentru asigurarea unui nivel sporit de siguranță a navigației în	Subprogram 6403 „Dezvoltarea transportului naval”	Legea nr.599/1999 pentru aprobarea Codului navigației maritime comerciale al Republicii Moldova;	2023-2025	47 945,0	0,0	4945,0	21500,0	21500,0	0,0	4 945,0	21 500,0	21 500,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	port și pe căile de acces (dotarea ANRM cu 2 remorhere specializate clasa R/M (puterea motoarelor 800- 1200 c.p.), 1 pilotină clasa M și echipament hidrografic)		Legea nr.176/2013 privind transportul naval intern al Republicii Moldova; HG nr.706/2018 cu privire la crearea Agenției Navale a Republicii Moldova										
6.	Acțiunea 6: Implementarea de Sistemului de management integrat al transporturilor rutiere	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Art. 63 din Codul Transporturilor Rutiere, Legea nr.150/2014. Art.153, alin. (1), lit. j) prevederile ce țin de obligativitatea dotării cu sisteme de poziționare globală (GPS) a vehiculelor antrenate la transportul rutier de persoane prin servicii regulate se pun în aplicare de la 1.01.2022. Hotărârea Guvernului nr. 126/2020	2018-2025	17 990,0	1 308,3	12 900,0	5 000,0	0,0	0,0	11 681,7	5 000,0	0,0
7.	Acțiunea 7: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „e-Autorizație transport”	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr.127/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional „e-Autorizație transport”	2022-2026	3 941,3	341,3	1 200,0	1 200,0	1 200,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
8.	Acțiunea 8: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „e-Bilet”	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat	2024-2026	3 000,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	0,0	600,0	1 200,0	1 200,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
9.	Acțiunea 9: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „Autotest”	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat	2024-2026	2 100,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	0,0	700,0	700,0	700,0
10.	Acțiunea 10: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional „Monitorizare GPS”	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat	2024-2026	3 000,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	0,0	600,0	1 200,0	1 200,0
11.	Acțiunea 11: Servicii de administrare și mentenanță a subsistemului informațional “Platforma de analiză și generare rapoarte” Servicii de mentenanță infrastructura infocomunicațională	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr.126/2020 pentru aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier; HG nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat	2024-2026	900,0	0,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	0,0	300,0	300,0	300,0
12.	Acțiunea 12: Servicii de implementare a infrastructurii	Subprogram 6404 „Dezvoltarea	HG nr.201/2017 privind aprobarea Cerințelor minime	2024	1 200,0	0,0	650,0	650,0	650,0	0,0	1 200,0	0,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	infocomunicaționale ANTA	<i>transportului rutier</i>	obligatorii de securitate cibernetică										
13.	Acțiunea 13: Digitalizarea eliberării autorizației speciale de transport pentru depășirea masei totale admise, a maselor maxime admise pe axe și/sau a dimensiunilor maxime admise a transportului rutier de mărfuri	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	HG nr. 201/2017 privind aprobarea Cerințelor minime obligatorii de securitate cibernetică	2022-2024	1 000,0	0,0	300,0	0,0	0,0	0,0	1 000,0	0,0	0,0
14.	Acțiunea 14: Dezvoltarea Platformei de atestare profesională, în cadrul Agenției Naționale Transport Auto, ca urmare a frecventării cursurilor în cadrul centrelor de instruire, perfecționare și atestare profesională	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Codul Transporturilor Rutiere, Legea nr.150/2014	2023-2024	1 500,0	0,0	1 500,0	0,0	0,0	0,0	1 500,0	0,0	0,0
15.	Acțiunea 15: Consolidarea capacităților logistice a activităților de control /Achiziționarea unităților de transport pentru activitățile de control.	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Codul Transporturilor Rutiere, Legea nr.150/2014	2024	1 000,0	0,0	500,0	500,0	0,0	0,0	1 000,0	0,0	0,0
16.	Acțiunea 16: Consolidarea capacităților logistice a activităților de control /Achiziționarea camerelor de corp de integritate pentru activitățile de control.	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Codul Transporturilor Rutiere, Legea nr.150/2014	2022-2025	1 950,0	650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	650,0	650,0	0,0
17.	Acțiunea 17: Crearea Centrului de monitorizare și comunicare SMI al ANTA (tehnica de calcul)	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Codul Transporturilor Rutiere, Legea nr.150/2014	2023-2025	1 200,0	0,0	1 200,0	0,0	0,0	0,0	1 200,0	0,0	0,0

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
18.	Acțiunea 18: Stimularea reînnoirii parcului de vehicule antrenat la efectuarea transportului de persoane prin servicii regulate	Subprogram 6404 <i>„Dezvoltarea transportului rutier”</i>	Planul Național de Dezvoltare, pct.2.1.8	2024	50 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50 000,0	0,0	0,0
19.	Acțiunea 19: Crearea Autorității Feroviare și asigurarea funcționalității (MIDR) (<i>Activitatea 00157</i>)	Subprogram 6405 <i>„Dezvoltarea transportului feroviar”</i>	Codul transportului feroviar nr. 19/2022	2023	10 000,0	0,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0
20.	Acțiunea 20: Susținerea financiară a infrastructurii feroviare (<i>Contractul multianual pentru infrastructura feroviară</i>)	Subprogram 6405 <i>„Dezvoltarea transportului feroviar”</i>	Codul transportului feroviar nr. 19/2022 HG nr. 1042/2017	Permanent	1 200 000,0	0,0	250 000,0	250 000,0	300 000,0	0,0	400 000,0	400 000,0	400 000,0
21.	Acțiunea 21: Susținerea financiară transportului feroviar public de călători (<i>Contractul de servicii publice pentru transportul feroviar de călători</i>)	Subprogram 6405 <i>„Dezvoltarea transportului feroviar”</i>	Codul transportului feroviar nr. 19/2022 HG nr. 1042/2017	Permanent	280 000,0	0,0	80 000,0	100 000,0	100 000,0	0,0	80 000,0	100 000,0	100 000,0
22.	Acțiunea 22: Modificarea pct. 6 al Regulamentului cu privire la tipurile și modul de stabilire a sporurilor cu caracter specific, conform anexei nr.4 din Hotărârea Guvernului nr. 1231/2018 punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Mărirea sporului cu caracter specific de la 100% la 230% calculat față de	Subprogram 6406 <i>„Dezvoltarea transportului aerian”</i>	Documentul OACI Doc 8335 „Manualul privind procedurile de inspecție operațională, certificare și supraveghere continuă”	Permanent	26 478,1	0,0	4 128,7	4 128,7	4 128,7	0,0	7 625,1	15 250,2	22 875,4

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	suma anuală a salariului de bază prevăzut în schema de încadrare a autorității.												
23.	Acțiunea 23: Elaborarea sistemului informațional aplicabil proceselor de certificare, supraveghere și control ale Autorității Aeronautice Civile (AAC)	Subprogram 6406 „Dezvoltarea transportului aerian”	Hotărârea Guvernului nr.133/2019 din 27.02.2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile	2023 - 2026	10 296,3	0,0	944,7	4 675,8	251,0	0,0	944,7	4 675,8	4 675,8
24.	Acțiunea 24: Implementarea Programului Național de siguranță a zborurilor (AAC)	Subprogram 6406 „Dezvoltarea transportului aerian”	Hotărârea Guvernului nr.297/2020 cu privire la aprobarea Programului Național de siguranță a zborurilor	2023 - 2026	4363,2	0,0	960,0	1 701,6	551,6	0,0	960,0	1701,6	1701,6
25.	Acțiunea 25: Elaborarea studiului de fezabilitate privind reabilitarea aerodromurilor regionale	Subprogram 6406 „Dezvoltarea transportului aerian”	Hotărârea Guvernului nr.690/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	2023	3 000,0	0,0	3 000,0	0,0	0,0	0,0	3 000,0	0,0	0,0
	Sub-total				21473587,00	12996299,60	1247115,50	1514243,20	1820168,40	1490348,40	2077494,50	2097528,60	2134904,80

B.2.2. Măsurile/acțiunile/angajamentele din acordurile internaționale

☒ **Din cele de mai sus, specificați acele acțiuni politice** care țin de acorduri cu partenerii de dezvoltare, ce au implicații bugetare semnificative și care trebuie să facă parte din CBTM. (Acestea includ: (i) măsuri din programul actual al FMI; (ii) condiționalități din partea UE și alte programe de sprijin bugetar; și (iii) obligații legate de proiecte de capital importante, finanțate din exterior).

☒

Ordinea priorității	Acțiunile/ măsurile de politică	Codul / denumirea P1P2	Documentul de referință/adoptare	Perioada de implementare	Costul TOTAL al acțiunii	Executat până la sfârșitul anului 2022	CBTM 2023-2025			Aprobat buget 2023	CBTM 2024-2026		
							2023	2024	2025		2024	2025	2026
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Acțiunea 1 Dezvoltarea Sistemului informațional privind digitalizarea autorizațiilor multilaterale BSEC, CEMT și TRACECA, pentru monitorizarea procesului de eliberare și control al utilizării autorizațiilor	Subprogram 6404 „Dezvoltarea transportului rutier”	Memorandumul de Înțelegere privind facilitarea transportului rutier de mărfuri în regiunea CEMN, semnat la Kiev, la 06.03.2002; Protocolul referitor la conferința Europeană a Miniștrilor de Transport, încheiat la Bruxelles, la 17.10.1953; Acordul multilateral de bază privind transportul internațional pentru dezvoltarea coridorului Europa - Caucaz – Asia, semnat la Baku, la 08.09.1998	2023-2024	5 000,0	0,0	5 000,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0	0,0	0,0
Sub-total					5 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5000,0	0,0	0,0
TOTAL					21 478 587,0	12996 299,60	1252115,5	1514243,20	1820168,40	1490348,40	2082494,5	2097528,60	2134904,80

D. Investițiile capitale

D.1. Proiecte în curs de execuție

Tabелul 5: Proiecte de investiții capitale în curs de execuție pe sectorul transport și infrastructura drumurilor

Denumirea proiectului	Codul			Anul lansării proiectului	Costul total al proiectului		Soldul costului de deviz la 31.12.2020	2021	2022	2023	Soldul costului de deviz la 31.12.2023	2024	2025	2026	Notă (argumente privind necesitatea continuării proiectului, documente de planificare strategică națională și sectorială, aprobate de către Guvern)
	PIP2	P3	Proiectului		Estimat inițial (la lansarea proiectului)	Ajustat la data completării (în baza documentației de proiect)		Executat	Executat	Aprobat		Estimat	Estimat	Estimat	
								1	2	3		4	5	6	
TOTAL					14 034 699,0	3 289 167,5	2 672 716,9	0,0	233 4582,8	2 221 192,6	1 121 135,3	3 649 780,3	4 963 274,3	3 351 629,0	
Inclusiv:															
Proiectul "Susținerea Programului în sectorul drumurilor"	6402	70024		2007	10 620 501,0			0,0	1 685 984,8	1 147 276,0		2 150 000,0	3 180 000,0	1 980 000,0	
Proiectul "Îmbunătățirea drumurilor locale"	6402	70126		2017	1 180 123,0			0,0	331 755,1	346 600,0		750 000,0	1 280 000,0	980 000,0	
Construcția debarcaderelor pe ambele maluri ale r. Nistru (IS "Bacul Molovata") (Activitatea 00396)	6403			2008	3 000,0	5 000,0	5 000,0	0,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	Construcția debarcaderelor este necesară pentru asigurarea efectuării lucrărilor de îmbarcare-debarcare pe nava a mijloacelor de transport și a călătorilor. Majorarea numărului de rute în scopul reducerii timpului de așteptare a bacului dintre s. Molovata și Molovata Nouă r. Dubăsari. Asigurarea executării rutelor și exploatarea eficientă a podului plutitor.
Proiect de achiziții a locomotivelor și de	6405	70124		2015	2 231 075,0	3 284 167,5	2 667 716,9	0,0	315 842,9	726 316,6	1 121 135,3	748 780,3	502 274,3	390 629,0	Necesitatea reabilitării

restructurarea infrastructurii feroviare	a															infrastructurii prevăzută în: Strategia de transport și logistică; HG nr.1042/2017; Planul de acțiuni al Guvernului 2023
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

D.2. Proiecte noi

Tabelul 6: Proiecte noi de investiții capitale pe sectorul transport și infrastructura drumurilor

Denumirea proiectului (obiectului)	Codul			Costul de deviz (estimativ)	2024	2025	2026	Documente de referință <i>(documente de planificare strategică națională și sectorială, aprobate de către Guvern)</i>
	Org.1	PIP2	P3		estimativ	estimativ	estimativ	
					6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
TOTAL GENERAL, inclusiv:				3 546 884,0	1 542 688,4	1 781 507,0	222 688,40	
1. Reabilitarea infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț - Ungheni-Chișinău- Căinari	6405			1 320 000,0	1 320 000,0	0,0	0,0	Planul de acțiuni al Guvernului 2023 Decizia comisiei UE (contractul FPI- grant în valoare de 20 Mil. euro) privind susținerea Republicii Moldova în contextul la Solidarity Lanes pentru exportul de mărfuri din Ucraina
<i>cheltuieli de pregătire a proiectului *</i>								
<i>cheltuieli de implementare a proiectului</i>				1 320 000,0	1 320 000,0	0,0	0,0	
2. Dezvoltarea securității energetice în sectorul feroviar	6405			321 000,0	32 100,0	256 800,0	32 100,0	Planul de acțiuni al Guvernului 2023
<i>cheltuieli de pregătire a proiectului *</i>								
<i>cheltuieli de implementare a proiectului</i>				321 000,0	32 100,0	256 800,0	32 100,0	
3. Reabilitarea și modernizare a infrastructurii feroviare pe tronsonul Ungheni-Chișinău și achiziția mașinilor de mentenanță a infrastructurii	6405			1 905 884,0	190 588,4	1 524 707,0	190 588,4	Planul de acțiuni al Guvernului 2023
<i>cheltuieli de pregătire a proiectului*</i>								
<i>cheltuieli de implementare a proiectului</i>				1 905 884,0	190 588,4	1 524 707,0	190 588,4	

E. Propuneri de proiecte/programe de asistență externă pe sector**Tabelul 7. Propuneri de proiecte/programe de asistență externă pe sectorul transport***mii lei*

Denumirea propunerii de proiectul	Sursa potențială de finanțare/ donatorul	Bugetul total estimativ al propunerii de proiect (mii lei)	Perioada estimativă de implementare	Statutul propunerii de proiect	Tipul asistenței
1	2	3	4	5	6
<i>Proiectul 1</i> Reabilitare infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț -Ungheni-Chișinău- Căinari	Comisia Europeană (FPI), BERD, BEI	1 320 000,0 (estimativ)	2023-2024	Urmează negocierile oficiale, semnarea acordurilor de finanțare și ratificarea acestora	Împrumut + Grant
<i>Proiectul 2</i> Dezvoltarea securității energetice în sectorul feroviar	BERD, JYCA, BEI	321 000,0 (estimativ)	2024-2026	La etapa de consultări cu experții potențialilor parteneri de dezvoltare	Împrumut + Grant
<i>Proiectul 3</i> Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare pe tronsonul Ungheni-Chișinău și achiziția mașinilor de mentenanță a infrastructurii	Guvernul Republicii Franceze	1 905 884,0	2024-2026	Urmează negocierile oficiale, semnarea acordurilor de finanțare și ratificarea acestora	Împrumut
TOTAL pe sector		3 546 884,0			

Tabelul 8. Formularul propunerii de proiect/program de asistență externă

Tabelul 8.1

1.	Numărul proiectului/programului	6405
2.	Sectorul	<i>Transport feroviar</i>
3.	Domeniul	<i>Transport</i>
4.	Denumire proiect/program	<i>Proiectul de reabilitare a infrastructurii feroviare pe tronsonul Vălcineț -Ungheni-Chișinău- Căinari</i>
5.	Statut	<i>Negocieri tehnice</i>
6.	Corespunderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu	<i>Planul de acțiuni al Guvernului pentru perioada 2023, Decizia comisiei UE (contractul FPN- grant în valoare de 20 Mil. euro) privind susținerea Republicii Moldova în contextul la Solidarity Lanes pentru exportul de mărfuri din Ucraina</i>
7.	Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE	<i>Proiectul prevede reabilitarea unui tronson inclus în rețeaua europeană a coridoarelor feroviare extinse TEN-T, prevăzute și în anexa X la Acordul de Asociere</i>
8.	Corespunderea proiectului/ programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”	<i>Proiectul contribuie la realizarea acțiunilor din SND</i>
9.	Sursa de finanțare (donator/creditor)	<i>Comisia UE, BERD, BEI</i>
10.	Beneficiarul primar	<i>ÎS „Calea ferată din Moldova”</i>
11.	Beneficiarul secundar	<i>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</i>
12.	Implementator	<i>ÎS „Calea ferată din Moldova</i>
13.	Perioada de implementare	2023-2024
14.	Scop	<i>Reabilitarea liniilor magistrale de cale ferată</i>
15.	Obiective	<i>Creșterea capacității de tranzit a rețelei naționale de cale ferată; Creșterea viteze de circulație și a maselor admisibile ale trenurilor; Reducerea costurilor de mentenanță a infrastructurii feroviare; Creșterea calității serviciilor de transport.</i>
16.	Justificarea necesității	<i>În contextul la inițiativele politice Solidarity Lanes lansat de UE, BERD are în vedere acordarea de finanțare către Calea Ferată din Moldova. Acest lucru se va face în colaborare cu Fondul UE pentru Nevoile Politicii Externe de Răspuns Rapid. Finanțarea combinată va fi utilizată pentru achiziționarea de materiale pentru reabilitarea a aproximativ 128 km de linie de cale ferată între Ocnîța, Ungheni, Chișinău și Basarabeasca, de-a lungul conexiunii feroviare Nord-Sud a Moldovei. Costul lucrărilor va fi finanțat de CFM.</i>
17.	Rezultate scontate	<i>Creșterea vitezei de circulație a trenurilor la 60-80 km/h Creșterea capacității de tranzit de la 4.8 până la 13.8 milioane tone anual.</i>
18.	Bugetul total estimat, (mii lei)	<i>1 320 000,0 mii lei</i>

	<i>inclusiv:</i> - <i>asistență externă, dintre care investiții capitale;</i> - <i>contribuția Guvernului, dintre care investiții capitale.</i>	<i>AB+1</i> <i>Estimat</i> <i>1 320 000,0</i>	<i>AB+2</i> <i>Estimat</i> <i>0,0</i>	<i>AB+3</i> <i>Estimat</i> <i>0,0</i>
19.	Tipul de asistență externă	<i>Financiară: - împrumut și grant;</i>		
20.	Componente (descriere succintă, buget per componentă)	<i>Materiale pentru reparația suprastructurii de cale ferată</i>		
21.	Activități planificate	<i>Reabilitarea a cca 128 km de linii feroviare</i>		
22.	Impact	<i>Creșterea cotei de piață a transportului feroviar la un nivel de 20 % din parcursul total al mărfurilor</i>		
23.	Sustenabilitatea proiectului/programului	<i>Proiectul vine în îmbunătățirea infrastructurii feroviare parte a rețelei extinse TEN-T.</i>		
24.	Condiționalități	<i>Utilizare de echipamente și utilaje de producție franceză</i> <i>Implementare proiectului prin intermediul unui consorțiu de companii franceze</i>		
25.	Altă informație relevantă	<i>-</i>		
26.	Date de contact	<i>Persoana de contact: Roman GAPEEV (e-mail: roman.gapeev@midr.gov.md, tel. (373) 22 25 06 17, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, MIDR).</i>		

Tabelul 8.2

1.	Numărul proiectului/programului	6405
2.	Sectorul	<i>Transport feroviar</i>
3.	Domeniul	<i>Transport</i>
4.	Denumire proiect/program	<i>Dezvoltarea securității energetice în sectorul feroviar</i>
5.	Statut	<i>Negocieri tehnice</i>
6.	Coresponderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu	<i>Concepția de restructurare a sectorului feroviar și al ÎS Calea Ferată din Moldova HG 1042/2017, prevede creșterea competitivității transportului feroviar.</i>
7.	Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE	<i>Proiectul vine în susținerea reformei sectorului feroviar prevăzută de Directiva 2012/34 UE inclusă în lista actelor UE pentru armonizare în conformitate cu Acordul de Asociere cu UE</i>
8.	Coresponderea proiectului/ programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”	<i>Proiectul contribuie la realizarea acțiunilor din SND</i>
9.	Sursa de finanțare (donator/creditor)	<i>Guvernul Republicii Poloneze</i>
10.	Beneficiarul primar	<i>ÎS „Calea ferată din Moldova”</i>
11.	Beneficiarul secundar	<i>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</i>
12.	Implementator	<i>ÎS „Calea ferată din Moldova</i>

13.	Perioada de implementare	2024-2026		
14.	Scop	Creșterea gradului de independență energetică și a nivelului competitivității transportului feroviar, în vederea reorientării fluxurilor de mărfuri de la transportul rutier către cel feroviar pentru preservarea drumurilor, reducerea numărului de accidente rutiere și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		
15.	Obiective	Creșterea competitivității transportului feroviar; Creșterea gradului de eficiență și securitate energetică a sectorului feroviar;		
16.	Justificarea necesității	Necesitatea creșterii gradului de independență energetică a sectorului condiționează utilizarea surselor alternative de energie.		
17.	Rezultate scontate	Construcția parcurilor fotovoltaice și a unei stații de stocarea a energiei electrice. Asigurarea unui consum de cca 10 MW din surse alternative pentru sectorul feroviar		
18.	Bugetul total estimat, (mii lei) inclusiv: - asistență externă, dintre care investiții capitale; - contribuția Guvernului, dintre care investiții capitale.	321 000, 0 mii lei		
		AB+1 Estimat 32 100,0	AB+2 Estimat 256 800,0	AB+3 Estimat 32 100,0
19.	Tipul de asistență externă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Financiară: - împrumut; 		
20.	Componente (descriere succintă, buget per componentă)	15 milioane euro pentru echipamente și sisteme de fotovoltaice și battery storage		
21.	Activități planificate	Achiziții și montarea echipamentelor și sistemelor fotovoltaice și de stocare a energiei electrice		
22.	Impact	Asigurarea independenței energetice pentru 70-80 % din consumatorii de energie a sectorului feroviar		
23.	Sustenabilitatea proiectului/programului	Proiectul este în perfectă aliniere cu politicile de promovare surselor de energie regenerabile		
24.	Condiționalități	-		
25.	Altă informație relevantă	-		
26.	Date de contact	Persoana de contact: Roman GAPEEV (e-mail: roman.gapeev@midr.gov.md, tel. (373) 22 25 06 17, Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, MIDR).		

Tabelul 8.3

1.	Numărul proiectului/programului	6405
2.	Sectorul	Transport feroviar
3.	Domeniul	Transport
4.	Denumire proiect/program	Proiectul de reabilitare și modernizare a infrastructurii feroviare pe tronsonul Ungheni-Chișinău și achiziția mașinilor de mentenanță a infrastructurii
5.	Statut	Negocieri asupra formelor de finanțare a proiectului
6.	Corespunderea proiectului/programului cu prioritățile de politici sectoriale pe termen mediu	Planul de acțiuni al Guvernului pentru perioada 2023-2024, prevede inițierea negocierilor și semnarea acordului cu Guvernul Republicii Franceze asupra proiectului de reabilitare și modernizare a infrastructurii de cale ferată pe tronsonul Chișinău-Ungheni
7.	Tangența proiectului/programului cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE	Proiectul prevede reabilitarea unui tronson inclus în rețeaua europeană a coridoarelor feroviare extinse TEN-T, prevăzute și în anexa X la Acordul de Asociere
8.	Corespunderea proiectului/ programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”	Proiectul contribuie la realizarea acțiunilor din SND
9.	Sursa de finanțare (donator/creditor)	Guvernul Republicii Franceze, alte IFI
10.	Beneficiarul primar	ÎS „Calea ferată din Moldova”
11.	Beneficiarul secundar	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
12.	Implementator	ÎS „Calea ferată din Moldova
13.	Perioada de implementare	2024-2026
14.	Scop	Reabilitarea infrastructurii feroviare și renovarea mașinilor și utilajelor de mentenanță a infrastructurii feroviare
15.	Obiective	Creșterea competitivității transportului feroviar; Îmbunătățirea conectivității sistemului de transport național la cel european; Creșterea viteze de circulație a trenurilor; Reducerea costurilor de mentenanță a infrastructurii feroviare; Creșterea calității serviciilor de transport.
16.	Justificarea necesității	În contextul asocierii rețelei de transport feroviar din Moldova la cel European, și atragerii fluxurilor de transport prin tranzitarea teritoriului Republicii Moldova e necesar de reabilitat coridoarele de transport conectate la rețeaua Europeană de transport TEN-T. Achiziția mașinilor de reparat calea ferată va permite înlocuirea forței de muncă antrenată în reparațiile capitale a căii, îmbunătățirea condițiilor de muncă al angajaților feroviari implicați

		<i>în procesele de reparație și reducerea cheltuielilor pentru întreținerea infrastructurii feroviare.</i>		
17.	Rezultate scontate	<i>Reabilitarea infrastructurii feroviare și renovarea mașinilor și utilajelor de mentenanță a infrastructurii feroviare</i>		
18.	Bugetul total estimat, 89,06 mii lei EURO <i>inclusiv:</i> <i>- asistență externă, dintre care investiții capitale- 75.7 mil. euro;</i> <i>- contribuția Guvernului, dintre care investiții capitale - 13.36 mil. euro.</i>	89.06 mil. euro		
		AB+1 Estimat 8 906,0	AB+2 Estimat 71 248,0	AB+3 Estimat 8 906
19.	Tipul de asistență externă	▪ <i>Financiară: - împrumut;</i>		
20.	Componente (descriere succintă, buget per componentă)	<i>Reparația suprastructurii de cale ferată – cca 20 mil. euro</i> <i>Mașinilor și utilajelor de mentenanță a infrastructurii –cca 15 Mil. euro</i> <i>Modernizarea sistemelor de semnalizare, centralizare și blocare pentru 10 stații feroviare</i>		
21.	Activități planificate	<i>Reabilitarea a cca 50 km de linii feroviare</i> <i>Achiziția mașinilor și utilajelor de mentenanță a infrastructurii feroviare</i> <i>Modernizarea sistemelor de semnalizare, centralizare și blocare pentru 10 stații feroviare</i>		
22.	Impact	<i>Creșterea vitezei de circulație a trenurilor până la 80-120 km/h</i> <i>Renovarea bazei de producție a reparației infrastructurii</i> <i>Optimizarea proceselor de semnalizare și telecomunicații feroviare</i>		
23.	Sustenabilitatea proiectului/programului	<i>Proiectul contribuie la alinierea infrastructurii feroviare cu rețeaua feroviară europeană interoperabilă.</i>		
24.	Condiționalități	<i>Utilizare de echipamente și utilaje de producție franceză</i> <i>Implementare proiectului prin intermediul unui consorțiu de companii franceze</i>		
25.	Altă informație relevantă	-		
26.	Date de contact	Persoana de contact: Roman GAPEEV (e-mail: roman.gapeev@midr.gov.md, tel. (373) 22 25 06 17, <i>Direcția politici în domeniul transportului feroviar și naval, MIDR</i>).		